

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34 — „Národná Tiskarna“ telefon št. 85.

Deželni zbor kranjski.

13. seja dne 1. maja 1900.

Predseduje deželni glavar pl. Detela. Vlado zastopa dvorni svetnik Schemerl.

Glavar je naznanil, da je došel od mestnega magistrata dopis v zadevi potresnih ponapredščin in posojil. Ta dopis se je kratkim potom odstopil finančnemu odseku.

Posl. dr. Papež je poročal o prošnji kmetijskega društva v Dobropoljah, da se mu dovoli podpora k ustanovnim stroškom za mlekarico in povrh še brezobrestno posojilo. Društvo hoče zgraditi zadružno mlekarico. Kupilo je stavbišče za 9100 K. Finančni odsek je priznal važnost mlekarice, a zahteval je, da mlekarica ne sme biti v zvezi z ondotnim konsumnim društvom, češ, da bi ta svoje izgube utegnil pokrivati z deželnim denarjem. Poročevalec je predlagal, naj se prošnja izroči dež. odboru.

Posl. dr. Tavčar je dejal, da je umestno omeniti sadove, katere je rodila gospodarska organizacija klerikalne stranke, ta organizacija, ki se je s toliko reklamo upeljala v življenje. Katoliško narodna stranka je sprejela v svoj program obširne gospodarske točke in poprijela se je s posebno strastjo organizacije konsumnih društev. Kakor gobe so rasla ta društva po celi deželi. Danes je katoliška stranka bržčas že prepričana, da slave, ki se je pela njeni organizaciji, ni nikjer. — V stavbi gospodarske organizacije že vse poka. Kakor se lastniku stare hiše vedno zdi, da nekaj šumi po zidovih, in da se bo njegova hiša podrla, tako se tudi v gospodarski organizaciji že oglašajo ponočni šumi in oznanjajo, da bo stavba razpadla, le žal, da ne bo padla po trebih, ki so jo ustanovili, nego bo zadela prebivalstvo. Gospodarska organizacija se je popolnoma ponesrečila in danes že išče umetnih sredstev, da si podaljša življenje. Mej ta umetna sredstva spadajo mlekarke zadruge. S temi se hoče privabiti nove člene, ki naj s se-

danjimi členi nosijo posledice slabega gospodarstva. Konsumna društva zahtevajo, da mora vsak, kdor hoče biti člen pri mlekarški zadruzi, zajedno biti tudi člen konsumnega društva. Tako je tudi v Dobropoljah, kjer vlada posebno velika lakota po novih členih. Pri ti priliki je umestno, ker se je to društvo v Dobropoljah osmelilo prositi deželne podpore, da si nekoliko ogledamo to društvo, ki se je svoj čas razglašalo kot vzorno. Vzroki propada so umljivi. Duhovnik, ki se nikdar ni učil trgovine, in učitelj nista sposobna, da bi se bavila s trgovino. Konsumno društvo v Dobropoljah vodi neki učitelj, ki nima posebno dobrega imena v deželi. Naravno je, da ne more dveh služb dobro opravljati. Ali zanemarija učilnico ali konsumno društvo ali pa oboje. Gotovo je, da nas mora stanje tega društva brigati. Imam dokaze v rokah, ki govore, da je stanje jako žalostno, in da je društvo pred prepadom. Imam v rokah bilanco za leto 1899., iz katere se je lahko prepričati, da je bilo naravnost nesramno, da se je tako društvo obrnilo do deželnega zbora in zahtevalo podpore. Bilanca konsumnega društva ima reelnih faktičnih dolgov, taci, ki se morajo plačati, 41.207 K. Tako kolosalen dolg ima priprosto kmetijsko društvo v vasi! Zdaj pa nastane vprašanje, kako je ta dolg pokrit. Izkazuje se med drugim 15 054 K tirjatev. Tisti, ki so sestavljali to bilanco, žive morda res v veri, da je ta znesek likviden, in da je iztirljiv. Brez dvoma pa, da od tega zneska niti tretjine ne bo iztirjati, a recimo, da je izgubljenih le 3000 K. (Posl. Hribar: Več!) Zemljišče se ceni na 9100 K. Svet, ki se v Dobropoljah ceni tako visoko, mora biti kaj posebnega. Pojasnilo semi je, da merita svet 1100 □ sež. Na njem ni nobene, niti najmanjše stavbe. Če se danes proda ta svet, ne dobi se zanj več ko 500 gld., to so izrekli dobri poznavalci razmer, a recimo, da se dobi zanj 1000 gld. Inventar za tako društvo ceniti na 5000 K, to je že od sile. Postavila se je tako visoka svota v bilanco, da se tako pri-

mankljaj pokrije. Zaloga blaga se ceni v bilanci na 19.000 K. To je ogromna svota. Največ ima društvo specerijskega in manufakturnega blaga. Med tem je brezdvomno mnogo stare šare, ki se že več let preklada in se ne more spraviti v denar, in gotovo je, če bi se danes prodala vsa zaloga, bi se zanj veliko manj dobilo. A recimo, da se je blago samo za 4000 K previsoko cenilo, da se bo le 4000 K izgubilo. Naj torej računim, da prevzamem blago za 15.000 K. (Posl. Hribar: To je veliko previsoko cenjeno. Poslanec baron Schwegel: Sie sind ein leichtsinniger Mensch!) No, jaz sem pravičen in hočem računati, da je blago vredno 15.000 K. Skupaj ima torej konsumno društvo 41.207 K resničnega in reelnega dolga in 34.919 K pokritja, ki je pa še vedno dvomljivo. Društvo ima torej primanjkljaja 5000 K, društvo je torej pasivno, a zdaj, ko je vse zavoženo, si hoče pomagati z mlekarico. Čudim se, da vlada vsega tega nič ne vidi in ne sliši. Čudim se, da vlada, ki je tako objektivna in pravična, posebno napram naši stranki, je puščala, da se je ljudski učitelj, ki ni poklican k takim konsumskim sleparijam, z vso strastjo vrgel v to kupčijo. Vem iz zanesljivega vira, da so dohajale bridke pritožbe proti temu učitelju na okr. glavarstvo, a uslišale se niso. Okrajni glavar kočevski se je v teh pritožbah izrazil, da se ne upa ničesar storiti, ker ima ta učitelj visoko protekcijo. To je samo pri nas mogoče in prepričan sem, da bi se nikjer drugod ne trpelo, da je učitelj vodja konsumne kramarije. Apelujem na tovariša Jelovška, ki se spozna na bilanco morda še bolje kakor vodja Povše, naj on reče, če ni vse tako, kakor sem povedal. Ta bilanca kaže, da je konsumno društvo v Dobropoljah pasivno in sicer tako, da bi pač morali poklicani faktorji vmes poseči že z ozirom na kazenski zakon, ki pravi, da je slepar in goljuf, kdor si je svest, da je pasiven, pa ne napove konkursa. Dobropoljsko društvo je pasivno, in poklicani krogi bi ga morali prisiliti, da napove kon-

kurz. Podpore dajati takemu društvu bi pa bil naravnost greh, in deželni odbor bo že vedel, kaj mu je storiti s to prošnjo. (Živahno odobravanje.)

Govor dr. Tavčarja je klerikalnim poslancem kar sapo zaprl! Niti besedice niso odgovorili.

Poročevalec dr. Papež je le omenjal, da se je že v finančnem odseku reklo, da je konsumno društvo v Dobropoljah pasivno, potem pa je bil sprejet predlog, da se odstopi ta prošnja dež. odboru.

Posl. Murnik je poročal o prošnji obrtniške bolniške blagajne v Idriji, da bi se jej dovolil prispevek k ustanovnim stroškom. Dovolilo se je 500 K.

Posl. grof Barbo je poročal o zgradbi deželnega dvorca. Poročilo dež. odbora se je po nekih opomnih poslanca dr. Papeža odobrilo. (Konec prih.)

Konkretni status kranjskega deželnega zastopa ter njegovih uradov in zavodov za leto 1899.

Tako se zove publikacija deželnega odbora kranjskega, ki je izšla te dni kot prva te vrste. Njen namen je pač, da občinstvo zve, kaj da spada pod deželno upravo, in kateri funkcionarji ravnaajo in kateri izvršujejo vse upravne stroke. V koliko ta publikacija podaja podobo o tem oziru, pokažemo pozneje, ko prej navedemo nje vsebino. Ta obsega najvišjega deželnega funkcionarja, deželnega glavarja in njegovega namestnika, potem pa po vrsti: a) dež. zbor z vsemi 37 poslanci po kurijah, b) deželni odbor s svojimi 5 členi in dvema namestnikoma (oziroma 3 namestniki), c) deželne urade, in sicer: 1. tajništvo, 2. knjigovodstvo, 3. blagajnico, 4. stavbinski urad, 5. pomožni urad, 6. služabništvo, 7. nadzorništvo samostojne deželne naklade, odnosno vodstvo užitinskega zakupa; d) učne in obraževalne zavode (deželni muzej Rudolfinum, kmetijska šola na Grmu), e) deželne

LISTEK.

Svetovna razstava v Parizu.

Piše akad. slikar Ivan Vavpotič.

(Dalje.)

Svetovna razstava 1900 zavzema ves prostor, kojega so parcialno zavzemale prejšnje štiri svetovne razstave. Ne všteti nebrojnih aneksov v sosedstvu razstavinam in ogromnega kompleksa, vstvarskega lesu, kar vse so nakupila tuja in domača industrialna podjetja, ne zadovoljivši se s prostorom, ki jim je bil odmerjen na razstavišču samem, svetovna razstava ne obseza nič manj kakor 112 hektarov ozemlja, na katerem razstavlja 76 tisoč ekspozantov!

Kakor Pariz, tako loči Sena tudi razstavo v levo in desnobrežni del, spojena z novimi, sijajnimi mostovi. Levobrežni del se razteza od Elizejskih polj tja do palače „Trocadero“; — desnobrežni, južni in mnogo obširnejši kakor prvi, raztegajoč se od esplanade invalidov ob dolgem orsay-skem keju tja do Martovih polj, pa oklepa ves pariški „quartier“, takozvani „Gros Caillon“.

Sedaj pa dovolite, da Vas povedem v razstavo samo!

Vstopiva lahko pri 36 velikih vratih, ne všteti nebrojnih stranskih prehodov. A prični pri glavnih, takozvanih „monu-

mentalnih vratih.“ V pol arabskem, pol modernem slogu vspenjajo se pred nama bizarni, pestri obloki, spajajoči se v veličastni kupoli, raz kojo nas pozdravlja še bizarnjša soha elegantne Parižanke, predstavljajoče mesto Pariz, — soha, ki je provzročila malo revolucijo v kritičnem in umetniškem svetu, in ki je bila že v nevarnosti, da jo po višjem ukazu odstranijo. Raz trg „de la concorde“ je pogled na živobojna ta monumentalna vrata — bajen. Ponoči pa ne razsvetljuje pročelja nič manj kakor 40 velikih in 4200 malih električnih svetilk! 36 prehodov, aranžiranih pri teh vratih v polkrogu, dovoljuje 60.000 osebam pristop — vsako uro!

Ko sva se iznebila vstopnic-tiketov, stopiva takoj že v zelenje, v vrtnarsko in sadjersko razstavo, raztezajočo se ob seninem desnem obrežju tja do mostu „des Invalides“, da, deloma še tja do mostu „de l'Alma“. Torej na desnem bregu sva! Ravno kar so v teh nasadih, drevoredih, ogromnih rastlinjakih in cvetličnjakih otvorili prve mejnarske vrtnarske konkurse, ki se že sedaj tešijo odličnega uspeha; vsaj so nam prinesli že rudečih, škrlatasto rudečih vijolic, orhidej, katerih jedna sama reprezentuje vrednost 2000 frankov!

Na desno od vrtnarske razstave, sredi ljubkih, dražestnih nasadov, se dvigata dve prekrasni palači; prva, takozvani „petit palais“, je posvečena retrospektivni raz-

stavi francoske umetnosti, druga, mnogo večja, veličastni „grand palais“, pa združuje v prostranih svojih dvoranah moderne umotvore vseh narodov in šol. Ker sta palači še prazni, posetiva jih šele enkrat pozneje. Tedaj pa izpregovorim več o mejnarski umetniški razstavi. Raz novo stavljeno avenijo Nikolaja II, ki loči ti dve palači, otvori se pred nama ona slovita, prekrasna perspektiva, ob kateri se je navduševalo že toliko poetičnih duš, — perspektiva, ki razkriva pred strmečimi našimi očmi bajno-krasni novi most Aleksandra III, vso esplanado invalidov in z veličastnim njenim domom, v katerem spi večno spanje tudi veliki Napoleon.

Toda vrniva se k cvetličnjakom in nasadom! Pustivši na levi grandiozni most, šetajoč dalje ob levem keju v osenčju hladnih drevoredov, dospava — na levi most invalidov, — pred palačo mesta Pariza. In tu se pričinja že ono veselo, razkošno življenje, kakor je lastno vsem velikim razstavam. Etablissements vseh vrst, vseh okusov, orfeji, restavracije in kavarne vrsté se v gosjem redu za „mestom Parizom“. In dalje zopet dva velikanška rastlinjaka, sredi med njima ogromen akvarij „mesta Pariza“, palača, posvečena koreografiji, ali po naše, plesu, — in veselo to serijo zaključuje nekaj vrlo resnega, palača socialnega gospodarstva in shodov. In na desni, vsporedno s to vrsto sijajnih palač, dolga,

nepregledna serija mičnih palačic in paviljončkov, v kojih kraljuje veselje, raz koje odmeva glasba, petje in smeh. Satira in dovtip, umetniška prostost in brezskrbnost, vse, kar le šegeče naše živce, nama nudi tu tisoče zapeljivih čarov. Šele razstava umotvorov slavnega kiparja Rodina, umeščena tik za socialno-gospodarsko palačo, utiši glasni, razuzdani ta smeh.

Pri mostu „de l'Alma“ sva, toda predno Vas povedem dalje, dovolite, da se tukajle ob obrežju malo ustaviva. Ozrite se po levem bregu; kaj, ali ni to nepopisno krasno, ni li to ono bajno mesto, ki je vzrastlo čez noč, kakor v bajkah tisoč in ena noč?! V bratski harmoniji vrsté se tu slogi vseh narodov, vseh vekov! Ni li res nepopisno diven ta pestri ensemble tega mesta narodov, teh krasnih paviljonov tujih držav in gospodstev? — In nekaj svečanega, mističnega in nadzemskega vlada nad temi palačami, nekaj kakor genij svetovnega miru. Težko, da se ločite od tega prizora, toda, ker Vas popeljem pozneje itak v to vesoljstvo „en miniature“, treba, da pospešiva korake in nadaljujemo svojo pot.

V starem Parizu sva, na srednjeveških tleh. Kamor se le ozreva, oni „anno dazumal“, ki se v srečni, tihi zadovoljnosti smeje samemu sebi, povsod, vsepovsod srednjeveški dekor, srednjeveški milje in srednjeveški tipi. In iz srednjeveških krčm,

dobrodelne zavode: 1. vodstvo, 2. upraviteljstvo, 3. zdravniško osebje, 4. drugo osebje; f) deželno prisilno delavnico, g) uslužbenec v področju deželne kulture.

Česa pogrešamo v tej publikaciji? Ta publikacija ne obsega izobraževalnega zavoda, deželnega gledališča in njega službenikov, dalje ne obsega važne deželne institucije, zdravstvenih okrožij in okrožnih zdravnikov, ki tudi spadajo pod deželno upravo, ne obsega pa slednjič tudi ne deželnih cestarjev, niti odgonskih izprevodnikov. Želeli bi si torej, da bi naši deželani zaznali za vse naprave, ki spadajo pod deželno upravo, in za vse opravilatelje, ki izvršujejo agende te ali one upravne panoge. Nevednost v tem oziru je torej jako velika; niti izobraženci ne vedo, kaj sodi pod deželno, kaj pod državno upravo, da, znan nam je primer, da niti deželni uslužbenec sam ni vedel, ali je deželni ali državni funkcionar. Tudi bi kakor zasebnike, tako tudi javne organe gotovo jako zanimalo vedeti, kakšne agende opravljajo posamezni deželni odborniki.

Znana so nam področja deželne uprave, vemo pa tudi, da so se naloge, ki jih je opravljati našemu prvemu samoupravnemu deželnemu oblastvu, v zadnjih 15 letih toliko pomnožile in tako obilno razširile, da se prav čudimo, kako in kdaj se izvršujejo vsi ogromni posli, ki jih je dandanes vse drugače opravljati nego prejšnje čase. Čudimo se, kako zmaguje tako pičlo število uradnikov toliko dela, tembolj, ko nam kaže status že veliko starih, torej izdelanih močij. Naj govore številke: Tajništvo, ki je duša vsem uradom, ima samo 4 stalne uradnike in 2 pomožna; izmed stalnih je eden v 66. letu in služi že 43. leto, izmed pomožnih je eden (vpokojeni okrajni tajnik) v 68. letu; — Knjigovodstvo, ki je računsko-konceptni urad, ima 9 stalnih uradnikov in 1 praktikanta (1 oficijal je figurira v tem oddelku, ker v resnici opravlja nadzorski posel samostojne deželne naklade skoraj že tri leta); eden je v 61. letu ter služi že 43 let, eden pa v 63. letu in služi že 37. leto; — blagajnica ima 3 stalne uradnike in 1 praktikanta; eden je v 67. letu in služi že 48. leto; — stavbinski urad ima 1 stavbinskega svetnika, ki je že v 75. letu, 2 stalna in 1 pomožnega inženirja in 1 kancelijskega asistenta; — pomočni urad (zapisnik, ekspedit, registratura) ima samo 4 stalne uradnike (koliko pisarjev, ni povedano, dasi bi bilo zanimivo vedeti, koliko jih prepisuje); — upraviteljstvo dobrodelnih zavodov (bolnice, blaznice, porodnice) ima samo 3 uradnike; eden je v 66. letu in služi že 46. leto.

Ti podatki, ki pa gotovo niso popolni, dovolj glasno govore, da mora upravni stroj z vso silo delati, vse moči napenjati, da kolikor toliko izvršuje svoj ogromni posel,

srednjeveških gledališč udarja na naše uho zopet oni glasni, razposajeni smeh,

Pa pustiva ga v sreči, to smeječe se ljudstvo, ki se tako rado, tako lahko potaplja v preteklost, in pohitiva dalje!

Etnografična, kolonialna razstava! To nenavadno ozemlje, ta čudezni milje, in tam v ozadju ta mogočna palacia „Trocadero“ v bizarni svoji arhitekturi! — Beli, črni in žolti obrazi prihajajo in zginevajo pred Vašimi očmi; burnusi in bele halje, fesi in turbani, široki slamniki in lahke čepice, leopardovina in naga pleča, svila, zlato in baržun, cunje in vreče hité mimo Vas v divjem kaosu. In teh stotero najčudeznejših jezikov in narečij, trdih in glasnih, kričočih, mehkih in zvonečih, nosljajočih in grgrajočih, — ni li to Babilon?!

V divnih kaskadah pené se šumeče vode pred veličastnim Trocadero, ki razpolavlja etnografično razstavo v sekcijo tujih in sekcijo francoskih kolonij. V prvi, desni od Sene, ponašajo se s svojimi naselbinami Angleška, Egipt, Japonska, Ruska s Sibirijo, Kitajska, Portugal, Nizozemska, tudi tolikanj aktualna Transvaalska ne zaostaja, saj razstavlja tu cele plantaže, gospodarstva, farne, svoje zlato in specimina onih nesrečnih, prokletih rudokopov, za katerih živo zlato teče živa kri! — Poleg kolonizatorjev razstavljajo tu tudi misioni! Pa če Vas zanima premogokoparstvo, pa se tudi tu le laho malo usteviva! V desnem palačnem traktu pa prirejajo, med njimi i Avstro-Ogrska, tuje države vrlo zanimivo razstavo mejnarodne in kolonialne svoje trgovine. (Dalje prih.)

ki se mu takorekoč od dne do dne kopiči. Ni torej čuda, da čuješ, če stopiš malo po naši deželi, tožbe, da mine veliko časa, predno reši deželni odbor kako reč. To je popolnoma umevno tistemu, ki ve, da tisto malo glav ne more in ne utegne na vse strani delati in reševati. To zapoznavanje rešitev pa nikakor ne gre na rovaš deželnega odbora in njegovih organov, ampak jedino le na rovaš deželnega zbora, ker načeloma stiska in stiska pri upravnih stroških, in ker ne pozna dovolj potreb upravnega stroja. A gotovo je, da uprava, ki stane malo, ne more biti dobra.

(Konec prih.)

Nашa mlinska obrt.

(Govor posl. I. Lenarčiča v 8. seji deželnega zbora kranjskega.)

(Dalje.)

Gospoda moja! Omenil sem, da „Adrija“ daje take olajšave za vožnjo po svojih parobrodih. Človek bi se vprašal, zakaj pa se Cislitvanija ne poslužuje „Lloydovih“ parnikov v isti namen. Da, tu je velika nepremagljiva težava.

Lahko bi se jih posluževala, če bi sploh ti smeli voziti, ali kakor je vsem gospodom znano, obstoji nek dogovor, nek kartel med „Adrijo“ in Lloydom, koji „Lloyd“ pa naša država subvencionira.

Tudi mlinski obrt mora svoj prispevek donášati k subvenciji. Naša uprava pri ti priliki, ko se je ta dogovor med „Adrijo“ in „Lloydom“ vršil, ni storila tega, kar bi bila njena dolžnost, da bi bila namreč posegla vmes med tisti dogovor glaseč se, da smejo parniki „Adrije“ voziti po adrijskem morju in dalje proti zahodu od črte, ki vodi od Sicilije navpično proti Afriki, zlasti čez Gibraltar in v Atlantski ocean do vseh mest ob atlantskem oceanu, med tem ko je „Lloyd“ prihranjen, da sme voziti samo po tej, namreč po vzhodni strani te črte, torej v Egipt, Črno morje, Rudeče morje itd.

Gospoda moja! Tak dogovor naj bi le bil, da si ti društvi ne delata konkurence, ali treba je upoštevati, da taka od države subvencionirana podjetja ne smejo iz oči pustiti koristi dotične državne polovice, temveč morejo dobrote enakomerno razdeljevati. Dogovor pa obstoji nadalje še v tem, in Ogrji so tudi v tem oziru prekanili našo državno polovico, da morajo „Lloydovi“ parniki prihajati v Reko in tam eventuelno nakladati razno blago, zlasti ogrsko žito in moko za eksport, med tem, ko „Adrija“, ki ima glavni promet na Angleško, ni navezana, da bi morala priti tudi v Trst. Ne vem, kako se je to moglo zgoditi, ali je bil namen pri tem ali samo brezbriznost, katera se ne da kvalificirati. (Poslanec Hribar: „Kratkovidnost!“)

Gospoda moja! Opozoril bi pa tudi še na neko okolnost, ki jasno kaže, da se je hotelo obrt naravnost oškodovati, in sicer od strani južne železnice.

Kranjski mlini so pač izvedeli, da se namerava tista refakcijska tarifa, ki je prej za Reko veljala, popolnoma odstraniti. Ker so pa kranjski mlini imeli svoj eksport za dalmatinske in istrske kraje čez Reko, torej so skušali, da bi po stari refakcijski postavki rešili, kar se je sploh rešiti dalo, in so to privatno vest, katero so dobili, uporabili, tako, da so zadnje dni meseca decembra kolikor mogoče oddajali svojega blaga, da morejo biti deležni one refakcijske postavke.

Ali južna železnica je po uplivu raznih ogrskih mlinov in merodajnih ogrskih faktorjev vedela tudi temu v okom priti. Mislila si je in rekla: „Škoda! Pride nekoliko 100 vagonov moke v Reko in zato smo mi oškodovani kot konkurenti“, in vedelo se je napraviti tako, da je južna železnica nekaterim kranjskim mlinom telegrafirala: „Blaga je preveč, v Reki se ne more nič več sprejemati“, vzlic temu, da se je po natančnih poizvedbah dokazalo, da takrat magacini v Reki sploh niso bili napolnjeni, kajti moka se ne preklada v magacine, ampak gre takoj direktno na vozove in od tod na parnike in le majhna množina pride v magacine. Torej naravno je, da se je hotelo oškodovati našo konkurenco. (Dalje prih.)

V Ljubljani, 1. maja.

Mladočehi in položaj.

Kakor se kaže, se Mladočehi ne mejnijo za vse izjave desničarskih strank ter

bodo delali obstrukcijo vendarle. „Ako nas zapuste naši zavezniki“, pišejo „Narodni Listy“, „potem nimajo pravice, nam kaj predpisavati. Sami nase navezani Čehi se bodo dali v boj za svoj jezik voditi le od interesov svojega naroda.“ „Lid. Noviny“ očitajo Jugoslovanom, da jih je pridobila vlada s samo obljubo, da se napravi železniška proga, Poljake je zastrašila grožnja vlade, da razpusti državni zbor, ker se stančiki boje, da izgube mnogo mandatov. Tudi fevdalni veleposestniki so se bajé izrekli proti obstrukciji, katere ne bodo zavirali, še manj pa podpirali. Mladočehi bodo potemtakem v parlamentu izolirani. „Boljšje tako“, pišeje „Lid. Noviny“, „kakor da bi imeli na desni in levi nezanesljive zaveznike, ki jim v vsakem odločilnem trenutku zvežejo roke, zlasti ako se gre za to, da se hydro sedanega sistema ubije. Mladočehi se ne boje niti oktroiranja, niti absolutizma“. Radikalci, ki so pred vsem krivi, da morajo Mladočehi postopati toli brez obzirno, pa se rogajo Mladočehom, ker so odpadli dosedanjí zavezniki. Klic Jaworskega „Do tu in ne dalje!“ pa nazivlja impertinentnim „Rad. Listi“ vprašujejo, kaj so Poljaki za Čehje že storili, da se drznejše govoriti toli mogočno. Pač pa so se Čehi za interese Poljakov že večkrat žrtvovali. Vsega tega — pišejo „Rad. L.“ — je kriva kratkovidna politika Mladočehov. Minister Rezek je vprašal Mladočeha, ali se udeležje spravnih konferenc, ki bi se sklicale dne 5. in 8. maja. Mladočeski klub se bo posvetoval te dni glede Rezekovega vprašanja. Bržčas se Mladočehi udeležje samo prve seje, da povedo vladi svoje mnenje. Morda pa povabilo sploh odklonijo. Afera Gregor Kaizlova še ni poravnana. Gregor je izdal v svojem glasilu izjavo, da svojih besed glede Kaizla ne prekličje. Zajedno pa je izdalo 400 Gregorovih volilcev svojemu poslancu zaupnico. „Politik“ pravi, da takih pojavov ne more trpeti nobena stranka, kateri je za red in disciplino. Vsekakor so v mladočeskem taboru razmere jako čudne.

Poslanec K. H. Wolf v Mariboru.

Te dni so imeli mariborski Nemci izredno čast, pozdraviti v svoji sredi vodjo nemških radikalcev, Wolfa. In res, sprejeli so ga sijajno in navdušeno kakor slavnega junaka, kot vteleseni ideal nemških politikov. Shoda se je vdeležilo okoli 2000 ljudi. Otvoril je shod prof. Avrelj Polzer z Dunaja, ki je tožil, da se Velika Nemčija tako malo briga za avstrijske Nemce ter dejal, da je velikomemska politika kratkovidna. Kakor Buri, ki se kot germanske predstraže v daljni Južni Afriki sami bore proti roparski Angliji, morajo tudi avstrijski Nemci zaupati svoji lastni moči in Krügerjeve besede: „Premagati nas morejo, a uničiti nikdar!“ veljajo tudi za Nemce v tej državi. Tajnik nemškega nacionalnega društva, pl. Stransky, je prečital brzojavne in pismene pozdrave, med katerimi jih je bilo nekaj tudi iz Velike Nemčije. Potem je govoril Wolf. Dejal je, da gre vse proti nemškim radikalcem, ter da hočejo vzeti Nemcem ono, kar jim je najsvetejša dedščina prednikov. V prežalostnem času so se vsedli nekateri zaslepljeni Nemci skupaj ter sestavili takozvani binkoštni program, kateremu so se Slovani smejali. Obžalovati je, da je nemška narodna stranka s tem, da se je začela z vlado pogajati, ter da se je vdeležila spravnih konferenc, podrla to, kar je radikalizem doslej dosegel. Treba pa bo začeti boj iznova. Nič pogajanj, nič kompromisov, nego le boj, neizprosni boj mora biti sedaj naloga Nemcev. Krščanska socialna stranka na Dunaju je klerikalna stranka, ki je zanesla v Avstrijo nečuvno politično surovost in pobarabljenje. Zato pa ji treba Dunaj iztrgati. Klerikalizem je bil vedno največji sovražnik nemštva. Wolf zaupa v bodočnost, in to še tolikanj bolj, ker so se oklenili nemškega radikalizma mladeniči in — ženstvo. Wolf je grajal občinske zastope nemških mest v južni Štajerski, da so premalo odločni, zlasti je napadel ptujskega župana Orniga, ki je sicer strasten nacionalc, a sprejema slovenske objave. Na predlog dr. Glantschnigga se je izrekla nemški narodni stranki nezaupnica ter se je obsodil nemški binkoštni program. Shod se je končal s klicem „Hura Germania!“ in s pesmijo „Die Wacht am Rhein.“

Vojna v Južni Afriki.

Angleži so v sredo zasedli Thabanehu ter zbrali ondi 23.000 mož. Prej sta imela generala Hamilton in French pri Ejester-

neku z Buri vroč boj. Angleži so imeli pri tem velike izgube. A tudi severno Bloemfonteina je bila v petek ali v soboto pri Karee-Sidingu med sovražnikoma ljuta bitka, katere konec pa še ni znan. General Pole-Carew se je vrnil s svojo divizijo od Dewetsdorp v Bloemfontein ter je menda določen, da izpolni vrzel med Thabanehujem in Bloemfonteinom. Buri pa imajo na jugu republike Oranje še več posadk, tako pri Bushmanskopu, Smithfieldu, Gryskopu in Klettersfurthu. V Londonu sodijo, da je Roberts začel prodirati proti severu. Buri baje ne nameravajo braniti Kroonstadta, nego se umakniti polagoma preko reke Vaal, kjer so ugodne pozicije. Na zahodu so se Buri iznova polastili svojih pozicij pri Warrentonu, iz katerih so jih pregnali Angleži šele v torek. Londonski časopisi poročajo, da so imeli Buri v decembru 1899. v vsem okoli 54.000 mož, 13. marca 1900 pa so jih imeli samo še 26.500. Skoraj vsi Buri, starci in otroci, žene in dekleta, so bili že v vojni ali pa se pripravljajo za njo. Fric van Staaten, poročevalec „Hamburger Nachrichten“ piše, da gre vse v boj. „Še nikdar ni noben narod z večjim navdušenjem žrtvoval svojo kri in svoj imetek za svobodo domovine“, piše van Staaten. „Nerazumljivo pa je Burom, kako more gledati Evropa obupni boj malega naroda s svetovno vlastjo, in da ne gane niti s prstom Burom na pomoč. Buri z veseljem čitajo časopise, v katerih se jim izreka simpatija, toda silno so razočarani, ker jim Evropa dejansko noče dati pomoči“. Vzlic temu pa med Buri doslej ni še nobene malodušnosti, nego je vse neizpremenjeno navdušeno za boj.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 1. maja.

— Osebná vest. V izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske šole v Ljubljano je naučno ministrstvo imenovalo na mesto v Celovec premeščenega učitelja Iv. Bende gosp. Václava Srpa, učitelja na učiteljišču.

— Kranjski deželni zbor. V današnji seji se je po razpravi o dobrepoljskem konsumnem društvu, o kateri poročamo že danes, razvila daljša debata o predlogu glede vinske klavzule, o katerem je poročal poslanec Božič. Ta govor priobčimo po stenografičnem zapisniku. Govorila sta poleg poročevalca še poslanca baron Schwegel in Povše. Poročilo o zgradbi dež. dvorca se je odobrilo. Tudi o razširjenju domobranske vojašnice se je vnela debata. Govorila sta še poslanca Kalan in Hribar ter deželni glavar Detela. Nadalje je zbornica rešila več prošenj. Koncem seje so poslanci Hribar, Grasselli in tovariši interpelirali vlado radi zgradbe novega poslopja za gimnazijo in licealno knjižnico. Prihodnja seja bo v četrtek popoldne.

— Deželni predsednik baron Hein se današnje seje ni vdeležil, in ga je nadomestoval dvorni svetnik g. Schemerl. Vzrok odsotnosti njegove ekscelence je neka mala nezgoda. Dež. predsedniku je na mostovžu deželnovladne palače postalo slabo, spodrsnilo se mu je in njega ekscelence se je pri tem nekaj poškodoval.

— „Narodni dom“. Veliko let je že preteklo, odkar se je v Ljubljani priredila zadnja večja veselica na korist „Narodnemu domu“. Društvu dohajajo od leta do leta pičlejši doneski in le s težavo se vzdržuje na površju. Seveda je resnica, da je slovenska požrtvovalnost velika, in da je obilo mlajših in starejših društev koristnih narodnih društev in podjetij, katera je tudi treba podpirati in vzdrževati. Pomisliti je pa, da so vsa ta društva od „Narodnega doma“ več ali manj odvisna, da ž njim stoje in padejo, da torej „Narodni dom“ sam zasluži največjo pozornost, vsaj veliko večjo, kot je ona, katera se mu v zadnjih letih izkazuje. Dokaz, kako neobhodno potreben je „Narodni dom“, naj izpričajo številke: v letošnjem predpustu priredila so društva, klubi, večje in manjše narodne družbe v „Narodnem domu“ preko 50 plesov, veselice, predavanj, koncertov in zabav! — Prav veselilo je upravni odbor čuti, da je narodno občinstvo njegovo idejo, da bi se letos na društvenem vrtu priredila velika veselica narodnih društev ljubljanskih na korist „Narodnemu domu“, simpatično pozdravilo. — To ga je ojačilo, da je prišel s pripravljalnimi koraki in povabil v soboto vsa

društva, ki stanujejo pod krovom „Narodnega doma“, da sodelujejo pri tej veselici in pošljejo k prvemu posvetovanju svojega zastopnika, oziroma zastopnico. Temu vabilu so se odzvala in obljubila svoje sodelovanje nastopna društva: „Narodna čitalnica“, telovadno društvo „Sokol“, „Glasb. Matica“, „Trgovsko pevsko društvo“, pevski društvi „Slavec“ in „Ljubljana“, „Planinsko društvo“, „Družba sv. Cirila in Metoda“ z vsemi ljubljanskimi ženskimi podružnicami. — Ker prične v kratkem na vrtu „Nar. doma“ pilzenska pivovarna graditi veliko verando z gledališkim odrom, paviljonom za godbo in dvorano, v koji bo prostora za mize in do 800 ljudi, sklenilo se je, da se počaka do konca junija, ob kojem času bo dograjena veranda, katera se bo s to veliko veselico otvorila. Veselica vršila se bo na vrtu, v verandi in v Sokolovi dvorani, ki je v zvezi z vrtom. Navzoči zastopniki društev volili so odsek, ki ima vse priprave za veselico izvršiti. V odsek so bili voljeni: Gosp. dr. Karol vitez pl. Beiweis-Trsteniški kot predsednik društva „Narodni dom“, gospa Franja dr. Tavčarjeva kot zastopnica damskega odseka, gosp. Fran Skaberne kot zastopnik „Nar. čitalnice“, gosp. dr. Josip Kušar kot zastopnik „Sokola“, gosp. Anton Svetek kot zastopnik vseh pevskih društev in gosp. A. Dražil. Delovanje glavnega odseka in damskega pododseka nadzira posebni odsek, v kojega so bili voljeni: Gosp. dr. K. vitez pl. Bleiweis-Trsteniški, gospa Franja dr. Tavčarjeva in g. Fran Skaberne. O pripravih za to veliko veselico bomo ob svojem času obširno poročali.

— **Svetovna razstava v Parizu.** Na poziv g. župana Hribarja se je lani konstituiral poseben odbor v namen, da priredi skupno potovanje Slovencev, na razstavo v Pariz. Odkar se je ta odbor izvolil, ni bilo več glasu o njem. Zdaj dobivamo z raznih strani vprašanja, kaj da je s tistim skupnim potovanjem, in pritožbe, da tajništvo dotičnega komiteja na vsa tozadevna vprašanja niti odgovora ne da. Z ozirom na to, da morajo ljudje vendar vedeti pri čem da so, bi bilo prav umestno, če bi se razglasilo, ali se sploh še misli prirediti skupno potovanje v Pariz ali pa je odbor mirno v Gospodu zaspal, še predno je kaj storil.

— **Ljudski shod.** Socialno demokrati delavci so priredili danes dopoldne v proslavo delavskega praznika prvega majnika na Koslerjevem vrtu ljudski shod, katerega se je vdeležilo okoli 200 delavcev. Shodu je predsedoval krojaški mojster Franc Železnikar. Govorniki so bili sodrugi Hitejc, Lavtar, Praček, Mihevc in Kavčič.

— **Pogreb majorja Kerta** se je vršil danes ob 3. uri popoldne ob izredno veliki vdeležbi. Pred krsto, katero so vozili topničarji, je stopal bataljon 27. pešpolka z godbo, za krsto pa mnogo častnikov vseh ljubljanskih polkov, zastopniki obč. zastopa in magistrata ter mnogo najodličnejše gospe. Pogreb je dokazal, kako priljubljen je bil pokojnik, ki je ostal do zadnjega veren sin svojega naroda.

— **Naš list o svetovni razstavi.** Včeraj smo začeli v našem podlistku priobčevati opis svetovne razstave v Parizu. Naš dopisnik je gospod akademični slikar Ivan Vavpotič, rodom iz Novega mesta, ki se spopolnjuje na pariški umetniški akademiji. Gospod Vavpotič opiše polagoma v našem listu vso razstavo, zlasti pa umetniške oddelke, sosebno avstrijsko in splošno slovansko, rusko, srbsko-hrvatsko in bolgarsko umetniško sekcijo, Rodinovo razstavo, razne kongrese, ki se bodo ond vršili, dalje industrijski in etnografski oddelek in drugo. Svoje čitatelje opozarjamo prav posebno na te Vavpotičeve podlistke, zlasti one, ki so sami namenjeni v Pariz. Gospod Vavpotič, velenadarjen slovenski umetnik, stanuje: Hôtel du Sud, Rue Rivoli 6.

— **Shod o streljanju proti toči,** ki se je vršil v nedeljo, dne 29. t. m. v Krškem, se je prav dobro obnesel. Zborovati se je moralo na prostem, ker je bila vdeležba prav velika (čez 1500 vdeležencev). Hrvatska vlada je poslala svoje zastopnike ter istotako tudi kmetijska družba v Zagrebu. Shoda se je vdeležilo mnogo odlične gospe s Štajerskega in s Kranjskega. Gospod Gombač, pozdravivši kot sklicatelj shoda, vse vdeležnike, je predlagal predsednikom tega zbora, ondotnega župana gosp.

dr. T. Romiha. Potem so se vršili razni poskusi z raznimi strelnimi pripravami. Objubililo se nam je obširneje poročilo.

— **„Goriška ljudska posojilnica.“** Iz Gorice se nam piše: V nedeljo od 9. ure zjutraj do 6. ure popoldne se je vršil občni zbor te posojilnice, ki je imel dokazati, v katerem taboru je denarna sila naroda. Zmagala je sijajno narodno-napredna stranka, katero je vodil g. A. Gabršček, s 1721 glasovi proti „Goričanski“, ki je dobila 1120 glasov, med temi nad 500 po farovžih nalovljenih in zapeljanih kmetov-dolžnikov, ki imajo po 1 glas; te sta vodila znana ultramontanska nuna oba dr. Pavlica. Treba pa še dostaviti, da glasovi narodno-napredne stranke so reprezentovali — blizu 5000 deležev ali 50.000 deležne glavnice, dočim klerikalni glasovi niso presegali 1300 deležev ali 13.000 glavnice. Od teh pa je treba odšteti nad 500 posojilniških dolžnikov, ki pač ne morejo priti v poštev; narodni stranki je odšteti teh okoli 400, da jej ostane udeležene glavnice okoli 46.000, dočim ostane „Goričanski“ stranki le 8000 gld. In ti ljudje so hoteli s terorizmom dobiti „Goriško ljudsko posojilnico“ v svoje roke, da bi postala podružnica klerikalne hranilnice „Monte di Pietà“, ki bi rada nekaj žrtvovala, da bi se otrsela naše posojilnice. Zbor sam je vodil g. dr. Tuma z občudovanja vredno hladnokrvnostjo in spretnostjo. Navzočih je bilo nad 150 oseb. Ali kdor je videl može ene in druge stranke, je videl jasno, da v taboru narodno-napredne stranke je cvet našega naroda na Goriškem. Na „Goričanski“ strani je poleg kompaktne duhovščine le še nekaj ljudi, ki pa v našem političnem življenju nič ne štejejo. Ako bi navedel imena, bi podala ta sama najboljši dokaz. Do kakošnih škandaloznih pojavov smo pa prišli zadnje čase, da se škandalizujejo celo Italijani, ker v njih bi kaj podobnega ne bilo mogoče — o tem o priliki. Slovenski svet bo strmел, kako nizko smo padli na Goriškem v sredstvih strankarskega boja. Toda narod naj izve vse.

— **Prvi maj v Ljubljani** se je začel z najkрасnejšim dnevom, ki je izvalil mnogo ljubljanskega občinstva v okolico, zlasti na Rožnik in na Drenikovo. Žal, da se je že okoli osme ure nebo preoblačilo in ob 9. je pršil dež. Popoldne pa smo imeli hudo uro z gromom in bliskom ter s hujim dežjem. Zdi se torej, da ima profesor Falb prav, ki naznanja: 1.—6. maja deževno, mrzlo vreme; od 7.—13. suho, solnčno vreme normalne toplote; od 14.—20. temperatura pade, 14. maja je kritičen dan tretjega reda in tri dni na to mnogo dežja; od 21.—25. prav mrzlo, dež, v gorah celo sneg, med 26. in 31. viharji. 28. maja je kritičen dan drugega reda z mrknjenjem solnca.

— **Mestna hranilnica ljubljanska.** Meseca aprila 1900 vložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 720 strank 401.796 K 93 vin, 715 strank pa vzdignilo 368.551 K 14 vin.

— **Iz Leskovca** nam pišejo: Prijatelji gasilnih društev se uljudno vabijo v nedeljo popoldne, 6. t. m., na izlet k Lavrinšku, katerega prirede gasilna društva: Rajhenburg, Videm, Krško in Leskovec. Svirala bode godba uniformirane meščanske garde iz Kostanjevice pod vodstvom kapelnika g. L. Potrebina.

— **Požar.** V Vrhpolju pri Št. Jerneju so 21. aprila popoldne zgorela vsa poslopja posestnikom Jož. Kočmanu, Jož. Potokarju in Mat. Globevniku. Škode je za 4800 kron. Zažgali so otroci. Gasila je šentjernejska požarna bramba pod vodstvom g. Fr. Novoselca. Pogorelci niso bili zavarovani in so danes skoraj brez imetka.

— **Iz ptujske okolice** se nam piše: Ptujski župan in tudi deželni poslanec, pek Ornič — vabi slovenske kmete v svojo štacuno ter njim po slovensko pravi: „Vidite mi bomo Vam sedaj spravili, regulacijo „Pesnice“ — nas morate prihodnjič voliti za poslance Vaših pa ne. Mi znamo.“ To so lisjaki! Bojijo se v Gradcu, da bi izgubili Spodnji Štajer, in sedaj nalašč tako delajo in nekaj dovoljujejo, da bi nevedne slepili. Strah jih je.

— **Mestna posredovalnica za deio in službe v Ljubljani.** Od 21. do 27. aprila je dela iskalo 19 moških delavcev in 61 ženskih delavk. Delo je bilo ponudeno za 18 moških delavcev in za 54 ženskih delavk. 127 delavcem se je nakazalo 89 od-

prtih mest in v 57 slučajih se je delo vsprejelo, in sicer pri 11 moških in 46 ženskih delavkah. Od 4. januarja do 27. aprila je došlo 1171 prošelj za delo in 935 deloponudeb. Delo ali službe dobe takoj: 1 vrtinar, 1 kletar, 1 mesar, 1 graščinski sluga, 1 hotelski sluga, 2 trgovska hlapca, 8 konjskih hlapcev, 3 kravarji, 2 volarja, 1 trgovska prodajalka, 1 šivilja, 1 šivilja učenka, 4 natakarike na račun, 4 navadne natakarike, 4 gostilniške kuharice, 6 navadnih kuharic, 2 sobarici, 9 deklic za vsako delo, 5 deklic k otrokom, 2 priletni služkinji, 1 kuhinjska dekla, 14 dekel za domača dela. Vajenci za razne trgovine in obrte.

— **Novo kopališko poslopje v Toplicah** se otvori 6. t. m. s primerno svečanostjo. Ob 11. uri dopoldne bo slovesna maša, ob pol 12. uri blagoslovitev poslopja in kopeli, ob pol 1. uri pa banket.

— **„Izdani rudarji!“ Socialna demokracija razkrinkana!“** Danes zjutraj so našli ljudje po mestu ležati na ulicah rumene listke z oklicem, ki ima očiten namen prvega majnika nahujskati delavce proti socialnim demokratom.

— **Navihana delavka.** Neka delavka v tobačni tovarni je vzela pri trgovcu Peršetu na Mestnem trgu na ime neke šivilje več blaga, češ, da jo je ta poslala, kar pa ni bilo res. Pravijo, da je že več takih goljufij izvršila.

— **Aretovanje.** Včeraj je policija na kolodvoru spet prišla dva fanta, ki sta hotela iskati sreče v Ameriki, pa še nista imela zadosti let, da bi ju bila policija tje-kaj pustila. Morala bodeta še popred iti k vojakom.

— **V Ameriko** je odpotovalo z ljubljanskih kolodvorov meseca aprila 153 oseb. Zaradi nameravanega izseljenja v Ameriko pred izpolnitvijo vojaške dolžnosti je bilo aretovanih 13 mladeničev.

— **Hrvatsko pjevačko društvo „Jadranska Vila“** na Sušaku priredi v sredo, 2. maja t. l. zvečer v dvorani „Hotel Sušak“ na korist hrvatske siromašne mladeži gimnazije na Sušaku in v Paznu veliki koncert s pevskim in tamburaškim zborom ob sodelovanju celega orkestra vojaške glasbe polka barona Ramberg broj. 96. Vstopnina za člene 1 krono, za nečlene 2 kroni.

— **Vožnji red.** Danes prijavljamo vožnji red državne železnice; pri gorenjskih vlakih so nekatere spremembe, takisto pri kamniških.

— **Popravek.** V dopisu iz Selške doline v „Slovenskem Narodu“ z dne 27. aprila je tiskarski pogrešek; stati mora namreč ime I. Bernik, ne pa J. Bruck.

* **65 milijonov vstopnic** je dala napraviti uprava pariške razstave. Uprava je računila takole: Pariška razstava l. 1855. je imela 5 milijonov obiskovalcev, l. 1867. že 9 milijonov, l. 1878. pa 10¹/₂ milijona, a razstava l. 1889. ogromno število 28 milijonov. Potemtakem mora posetiti te dni otvorjeno svetovno razstavo vsaj 50 milijonov ljudi, ako bo lepo vreme, katerega pa doslej žal ni bilo.

* **Eilflov stolp v Parizu** so o priliki svetovne razstave na novo pobarvali. Porabili so za to svrhu nič manj kakor 79.000 kg barve! Seveda je ta stolp med največjimi zanimivostmi pariške razstave.

* **Jude Iškarijoti v Rusiji.** V Rusiji se je pojavila nova verska sekta Jud Iškarijotov. Ti verniki trdijo, da je bil Juda Iškarijot jedini pravi učenec Kristusov in sicer zategadelj, ker se je za svoj greh skesal ter se obesil. Ti sektaši so pripravljeni za vsak greh usmrtiti se, ako jim to ukaže njihov izpovednik.

Književnost.

— **„Ljubljanski Zvon.“** Vsebina majskega zvezka: 1. Aleksandrov: Pomladnja romanca. Pesem. 2. Aleksandrov: Če na polju rosa pade. Pesem. 3. Vojanov: Ptica romanca. Pesem. 4. R. Š.: Stražnik Jeran. Povest. 5. Sigma: Moja pesem. Pesem. 6. Milan Marjanovič: Prvaci hrvatskoga realizma. 7. Ivan Prijatelj: Tolstoj in njegov roman „Vstajenje“. 8. Demeter: Po zmagi. Pesem. 9. Oton Zupančič: Po strani klobuk. Pesem. 10. A. Božič: Osemurni delavnik v rudnikih. 11. Ivan Šubic: Iz pisem Jurja Šubica. 12. Demeter: V gori zeleni. . . Balada. 13. Dr. Iv. Robida: O kugi. 14. Jos. Kostanjevec: Utrinki. Novelete. 15. R. Perušek: Nekaj mest v Dantejevi „Nebeški komediji“ pa Slovani. 16. Književne no-

vosti. E. Gangl: Zupančičeve Pisanice. 17. Glasba. —oe— „Glasbene Maticе“ III. redni koncert. —oe— Gorski odmevi. 18. Upodabljajoča umetnost. Slikar M. Jama. — Rudolf Maister. 19. Listek. Fr. O.: † Ignacij Orožen. — † Anton Kos. — Tiskarska razstava v Göteborgu na Švedskem. — Peter pl. Radics: „Provincia Slavonia ali Slavonia“. — F. J.: Národopisný sborník českostovanský. — F. J.: „Lud“. — Corrigendum.

— **„Planinski Vestnik.“** Glasilo „Slovenskega planinskega društva“. Številka 4. Potovanje na Severni rtič (kap). Spisal Ivan Plantan. — Rakovska dolina in Cerkniško jezero. Spisal Simon Rutar. (Z dvema slikama.) — Društvene vesti. — Književnost.

— **Etbin Kristan:** Prvi majnik 1900. — Vvodna pesem. — Prvi majnik. — Nazaj ali naprej? Odlomek romana. — Umetnost in narod. — Spomenik svobodne misli. (S sliko Giordana Bruna.) — Ali so gospodarske organizacije koristne? — Socialistični ministri na Francoskem (z dvema slikama). — Angleško-burska vojna (z dvema slikama). — Molitev. Zložil Josip Josipovič. — Harmonija. — Razlika. Zložil Vit. — Kaj je suženstvo? — Kaj vodi talente v socialistične vrste? Spisala Zarja. — Drobiž. — Priloga: velika slika „Miru“.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 1. maja. Za bodoče zasedanje državnega zbora so določene sledeče dispozicije. Plenum bode imel najprej tri seje. Potem bodo zborovale delegacije. V tem času pa bodo imeli seje razni odseki, tako železniški odsek radi investicij in socialno-politični radi deveturnega delavnika v rudokopih. Vlada predloži svoj jezikovni zakonski načrt takoj v prvi seji, a na razpravo pride načrt šele sredi maja.

Dunaj 1. maja. Že v ponedeljek se snidejo parlamentarni klubi. Opozicionalni klubi se sestanejo v ponedeljek zvečer.

Dunaj 1. maja. Tukajšnje delavstvo praznuje danes desetletni jubilej delavskega prvega maja. Jutro je bilo krasno, a ob 2. popoldne je nastala nevihta z dežjem in gromom. Vršilo pa se je vendarle 29 generalnih in 17 navadnih shodov. Mir se ni kalil.

London 1. maja. Buri ne pošiljajo več patrolj v okolico Ladysmitha. Zdi se, da se odstranja čim dalje več čet v republiko Oranje. General Botha, ki je bil te dni v Pretoriji, se je vrnil zopet k armadi ter prevzel vrhovno poveljstvo.

London 1. maja. Iz Kimberleya poročajo, da je zasedlo 200 Burov bližnji hrib Winddorkop.

London 1. maja. Radi eksplozije v Johannesburgu je ukazala transvaalska vlada, da morajo britski stanovniki zapustiti tekem 48 ur ozemlje Burov. Varstveno službo so prevzeli tudi nekateri priseljenci iz Avstrije in Italije.

Narodno gospodarstvo.

— **Banke „Slavije“** poslovni izkaz za leto 1899. obsega naslednje številk: Zavarovalnina v vseh oddelkih narastla je na 5.267.195 K 44 vin. proti 1898. l. 5.035.996 kron 18 vin, tedaj za 231.199 K 26 vin. Reserve in fondi s rezervami za neresene škode iznašajo 18.695.146 K 32 vin. proti 1898. letu 17.161.719 K 96 vin., tedaj več za 1.533.426 K 36 vin. Prišteviš k gorenjim 18.695.146 K 32 vin. fond za podedovanjsko društvo, penzijski fond uradniški in penzijski fond zastopniški, iznašajo vsi fondi in reserve 20.579.494 K 88 vin. proti 1898. letu 19.171.272 kron 34 vin, tedaj več za 1.408.222 K 54 vin. V letu 1899 izplačala je banka v vseh oddelkih 3.102.802 K 90 vin. proti 1898. letu 2.974.346 K 16 vin, tedaj za 128.456 K 74 vin. več; za ves čas svojega poslovanja izplačala je banka do konca 1899. leta 62.922.942 K 86 vin. Uradniški pokojninski fond narastel je na 949.034 K 24 vin, zastopniški pa na 414.113 K 46 vin. Iz teh avtentičnih števk je razvidno, kako sijajno napreduje banka „Slavija“, kar je pri njeni zdravi in solidni upravi naravno. Priporočamo tedaj ta jedini slovanski zavarovalni zavod, ki spada med prve slične zavode, kar najtopleje.

— 60.000 kron, 15.000 kron in 12.000 kron so glavni dobitki invalidske zahvalne loterije, kateri se izplačajo v gotovem denarju z 20% odbitkom. S tem opominjamo naše častite čitatelje, da je 1. žrebanje nepreklicno dne 19. maja 1900.

Tinktura zoper kurja očesa

— gotovo najboljšo sredstvo —
za hitro odpravo kurjih očes, trde kože itd.
Stekleničica z rabilnim navodom 25 kr.
Dobiva se v (9—18)
deželni lekarni „pri Mariji Pomagaj“,
M. Leustek-a v Ljubljani.

Pri Ervinu Burdyeh-u, lekarju v Škofji
Loki se dobiva (321—23)
ustna voda
z novim antiseptikom
katero je sestavil zobozdravnik dr. Rado
Frlan, katera ohrani zobe zmajir zdrave in
bele, ter zamori vsako gnjilobo.
Steklenica, zadoščajoča za eno leto, stane
2 kroni, po pošti 2-05 kroni.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 26. aprila: Franja Tomažič, šivilja, 20 let, Holcapijeve ulice št. 5, jetika.
Dne 27. aprila: Friderik Umek: agentov sin, 2½ mes., ulice na Grad št. 11, vnetje možganske mreže. — Marija Artač, delavka, 29 let, Mestni trg št. 24, jetika.
Dne 28. aprila: Marija Knez, postreščekova žena, 58 let, Radečkova cesta št. 11, sušica možgan. — Marija Škrinjar, kurjačeva hči 6 let, Zalogarjeve ulice št. 4, jetika. — Ivana Grošelj, sirota, 3½ let, Strelške ulice št. 15, jetika.
V hiralnici:
Dne 26. aprila: Marjana Jakob, kotarica, 69 let, rak.
V deželni bolnici:
Dne 24. aprila: Jurij Dvorja, gostač, 70 let, pljučnica.
Dne 25. aprila: Stanko Podkrajnik, krojačev sin, 5 ur, krvarenje. — Josip Pirnat, dninar, 34 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506-3 m. Srednji zračni tlak 738-0 mm.

April	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
30.	9. zvečer	732-7	12-6	sl. sever	jasno	00 mm
1	7. zjutraj	733-7	9-6	sl. svzhod	jasno	
2.	popol.	734-4	12-2	sr.szhod	dež	

Srednja včerašnja temperatura 13-5°, nor-
male: 12-0°.

Dunajska borza

dne 1. maja 1900.

Skupni državni dolg v notah	98 K	90 h
Skupni državni dolg v srebru	98	50
Avstrijska zlata renta	117	90
Avstrijska krona renta 4%	98	35
Ogrska zlata renta 4%	117	05
Ogrska krona renta 4%	92	70
Avstro-ogrski bančne delnice	17	57
Kreditne delnice	734	—
London vista	242	82
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118	35
20 mark	23	68
20 frankov	19	27
Italijanski bankovci	91	—
C. kr. cekini	11	34

V sredo, 2. maja, ob 8. uri zvečer
v glasbeni dvorani filharmonične družbe
jedenkratni koncert

violinskega virtuoz

Jana Kubelika.

Vspored:

- I. Ernst — Koncert Fis-mol.
II. a) Nesvera — pesem pri zibel.
b) Wieniawski — Souvenir de
Moscou.
III. a) Schumann — sanjarenje.
b) Bazzini — La ronde des lutins.
IV. Paganini — varijacije o „God
save the king“ (od Paganini-
jevih časov ne več javno igrane).

Na klavirju spremlja Ludovik Schwab iz Prage.

Vstopnice se dobivajo v O. Fischer-ja trgovini z muzikalijami
na Kongresnem trgu. (858—2)

Samo 1 krono za 3 žrebanja.

Zadnji mesec.

Glavni dobitki 60.000 kron, 15.000 kron in 12.000 kron
v gotovem denarju z 20% odtege. (716—10)

Invalidske zahvalne srečke
à 1 krono.

- I. žrebanje: 19. maja 1900.
II. žrebanje: 7. julija 1900.
III. žrebanje: 10. novembra 1900.

Srečke priporoča: J. C. MAYER v Ljubljani.

Elegantno stanovanje

s 5 sobami, v pritličju hiše št. 20 na
Bleiwelsovi cesti odda se s 1. avgustom.
Povprašati je v pisarni F. Supančiča,
Rimska cesta št. 20, na dvorišču. (823-4)

Trgovski pomočnik

izurjen v manufakturi in špecerijski stroki,
želi svojo sedanjo službo premeniti kje na
deželi.
Več se poizve pri upravnistvu „Slov.
Naroda“. (853—2)

Dober, zanesljiv mehanikar

za popravljanje vsake vrste šivalnih strojev,
kakor tudi pošten

potovalec

dobita takoj po dogovoru službi. Ponudbe
naj se pošljejo pod naslovom: Savnig &
Dekleva v Gorici. (834—3)

Gos. kr. avstrijsko državno železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. maja 1900. leta.

**Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez
Trbiž.** Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selsthal
v Ansee, Isl, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v
Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m.
zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec,
Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selsthal v Solno-
grad, čez Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Plzen,
Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago,
Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m.
dopolodne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Ce-
lovec, Ljubno, Selsthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m.
popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec,
Ljubno; čez Selsthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell
ob jezeru, Inomost, Bregene, Curih, Genevo, Paris;
čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen,
Marijine vari, Heb, Francove vare, Karlove vare,
Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 min. zve-
čer osonni vlak v Jesenice. — **Proga v Novo
mesto in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 6. uri
54 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri
55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano juž. kol.
Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 15 m. zjutraj osonni
vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca,
Steyra, Isla, Ausseea, Ljubna, Celovca, Beljaka, Fran-
zensfeste. Ob 7. uri 45 min. zjutraj osonni vlak iz
Jesenice — Ob 11. uri 16 m. popoldne osonni vlak
z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Ma-
rijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linca,
Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta,
Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Pon-
tabla. — Ob 4. uri 38 m. popoldne osonni vlak z
Dunaja, Ljubna, Selsthal, Beljaka, Celovca, Fran-
zensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer osonni
vlak z Dunaja, Lipskega, Prago, Francovih varov,
Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Bu-
dejovic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla.
— **Proga iz Novoga mesta in Kočevja.**
Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri
32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. —
Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Ob 7.
uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6.
uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak
le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Lju-
bljano drž. kol. iz Kamnika.** Ob 6. uri 49 m.
zjutraj, ob 11. uri 6 m. popoldne, ob 6. uri 10 m.
in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob ne-
deljah in praznikih. (4)

Preklic.

Ker se je izkazalo, da ni res, da bi
bil slikarski pomočnik pri nama izmaknil
3 steklenice žganja, umakneva dotične raz-
žaljive besede in izjavljava, da je stvar
povsem v redu.

Franz in Marija Križnar
(870) Sv. Flojiana ulice št. 22.

Lepo stanovanje

v I. nadstropju, obstoječe iz 3 sob, kuhinje in
posebnega vrta s paviljonom, se odda od
1. avgusta t. l. naprej za letno najemščino
250 gld. (847—3)

Vpraša naj se pri hišnem posestniku gosp.
V. Hanušu, Kuhnova cesta št. 21, na-
sproti domobranski vojašnici.

Oznanilo.

Podpisani oskrbnik gosp. Josipa
Janca konkurzne mase v Ljubljani na-
znanja s tem, da se zaloga blaga, nahaja-
joča se v prodajalnici na Dunajski cesti
in v Štepanji vasi, proda pod roko proti
takošnemu plačilu v gotovini in proti temu,
da se kupljeno blago takoj prevzame in
odpelje.

Natančnejše podatke glede cene in ka-
kovosti blaga daje podpisani oskrbnik vsak
dan v običajnih uradnih urah.

Ponudbe podati je do 3. majnika
1900 istotam. (855—3)

V Ljubljani, dne 28. aprila 1900.

Dr. Josip Kušar

odvetnik v Ljubljani, Vegove ulice 6.

Najboljši bosenski kalcijev karbid

po gld. 22— za 100 kg.,

vsaki kg daja zajamčeno 290 — 320 litrov plina.

Glavna zaloga:

Edgardo Priester
v Trstu, Acquadotto 8.

Zastopnik za Kranjsko in Spod. Štajersko

Ivan Gorup

Ljubljana, Šelenburgove ulice 1.

Oklic.

C. kr. okrajna sodnija v Kamniku, odd. I, naznanja, da se bodo
iz zapuščine ranjkega župnika Ivana Zorec v Mengšu potom javne prostov-
voljne dražbe prodale vse premakljine, kakor

pohištvo, sobna, kuhinjska in kletna oprava, zaloga
vina in žita, dragocenosti (zlatnina in srebrnina),
namizna posoda, obleka in perilo, podobe, starine,
knjige i. t. d. (852—3)

proti takojšnjemu plačilu z gotovino, če treba tudi pod cenilno vrednostjo, in da se bodo
ta prodaja vršila v Mengškem farovžu

dne 7. majnika 1900

ter temu sledeče dni (dokler ni vse prodano) vselej z začetkom ob 9. uri popoldne.
Srebrnina, zlatnina, starine, podobe, ure, knjige pridejo kot prvi predmeti prodaje
na vrsto že prvi dan; druge premakljine se bodo potem naprej prodajale v tisti vrsti,
kakor bode to določil in kupcem naznanil dražbeni komisar.

Kamnik, dne 23. aprila 1900.

1900! Svetovna razstava v Parizu 1900!

Kreditna pisma za Pariz

ki se izdajajo za katerekoli svote in imajo bistveno to
ugodnost, da se z njimi ne samo v Parizu, nego tudi v
razstavinem prostoru lahko dvigne svote, se dobivajo pri

J. C. Mayer-ju

banka in menjalnica v Ljubljani. (857—1)

Stanovanji

jedno s 4 sobami in vsemi pritliklinami v
modernej, novozgrajeni villi v Spodnji Šiški
št. 107 ter

drugo z 2 sobama in pritliklinami v Kolo-
dvorskih ulicah št. 34 (Vodnikova hiša)
I. nadstropje, kjer se dajo vsa pojasnila.

Obe stanovanji oddasta se s 1. majem
tek. l. (792—3)

Ker mi ni bilo možno od vsa-
cega posameznika osebno se
posloviti, torej ključem tem po-
tom vsem svojim znancem in prij-
ateljem, posebno pa slav. „Trgov-
skemu pevskemu društvu“ in pev-
skemu društvu „Ljubljana“ prisrčen

„Na zdar!“

Anton Lehrmann.

Vsak dan sladoled ledna kava, ledna čokolada

v konditoriji in kavarni

Rudolfa Kirbischa
Kongresni trg. (785—5)

Hiša

s štirimi sobami in vrtom v Bobovniku
pri Kamniku št. 1

se prostovoljno preda.

Več se izve pri lastniku. (828—3)

Poslovodja

z dobrimi spričevali, več slovenskega in
nemškega jezika, ki je spreten prodajalec,
potem

trgovski pomočnik

ki je istotako učen prodajalec, ter

učenec

iz dobre hiše vsprejmejo se v trgovini z
mešanim blagom

Ant. Treuna, Jesenice, Gorenjsko.